

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6030508 «Фінанси і кредит»
(шифр та найменування спеціальності)
за спеціалізацією
«Банківська справа»
(назва спеціалізації)

на тему:
«Банки на ринку платіжних карток»
(назва теми)

Виконавець:
студентка ФФБС
Литянська Ю.В.
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:
к.е.н., ст. викладач
(науковий ступінь, вчене звання)
Деркач Ю.Б.
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА – 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Досвід розвинутих країн свідчить, що високий рівень розвитку безготівкових розрахунків, в тому числі з використанням платіжних карток, сприяє вдосконаленню грошово-кредитних відносин, ефективному функціонуванню фінансової сфери загалом, забезпеченню ефективного функціонування національного господарства. Цим і пояснюється зростання інтересу до проблеми розвитку ринку платіжних карток. Картки як фінансовий інструмент постійно вдосконалюються, зростає сфера їх застосування, розширюється комплекс послуг, що надаються з їх використанням. Тому тема дипломної роботи є актуальною для сучасного стану банківської системи України, має важливе теоретичне і практичне значення і потребує подальшого розроблення.

Метою дослідження є аналіз ринку платіжних карток України як одного з найбільш перспективних шляхів розвитку банківського сектора та розробка рекомендацій щодо вдосконалення ринку платіжних карток в Україні.

Завдання дослідження. Для досягнення поставленої мети передбачено постановку та вирішення таких завдань:

- обґрунтувати теоретичні основи організації ринку платіжних карток;
- виділити особливості функціонування ринку платіжних карток в Україні;
- розглянути законодавче забезпечення діяльності банків на ринку платіжних карток;
- проаналізувати діяльність українського ринку платіжних карток: організаційну структуру та інфраструктуру;
- охарактеризувати діяльність ПАТ «БАНК ВОСТОК» та проаналізувати діяльність карткового бізнесу ПАТ «БАНК ВОСТОК»;
- розкрити світовий досвід банків щодо цифрового обслуговування;
- виявити перспективи цифрового банкінгу та напрямки потенційного застосування цифрового обслуговування в банках України.

Об'єктом дослідження є взаємовідносини між учасниками на ринку платіжних карток.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні засади функціонування ринку платіжних карток України.

Методи дослідження. Під час дослідження дипломної роботи за основу було взято діалектичний підхід при вивченні економічних і фінансових явищ, який передбачає виявлення закономірностей, тенденцій та взаємозалежностей їхнього розвитку. Для обробки й аналізу інформації застосовувались такі комп'ютерні програми, як MS Word та MS Excel.

Інформаційна база. Методологічною та теоретичною основами дослідження послуговували наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених-економістів, нормативно-законодавчі акти України. В якості емпіричної бази дослідження використані статистичні звіти Національного банку України, офіційні статистичні матеріали Світового Банку, а також окремих банківських установ.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 82 сторінки. Основний зміст викладено на 67 сторінках. Робота містить 9 таблиць, 14 рисунків; 4 додатки. Список використаних джерел включає 62 найменувань на 6 сторінках.

За результатами дослідження було опубліковано: Литянська Ю.В. Проблеми та перспективи розвитку Національної платіжної системи «Український платіжний ПРОСТІР». Збірник наукових праць студентів кредитно-економічного факультету Одеського Національного економічного факультету / Одеса: ОНЕУ, 2018.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі кваліфікаційної роботи *«Теоретичні та організаційні засади функціонування ринку платіжних карток»* розглядаються теоретичні питання щодо ринку платіжних карток, визначено економічне значення та роль ринку банківських карток в Україні. Розглянуто організаційні засади функціонування окремих учасників ринку платіжних карток, а саме: банк-емітент, банк-еквайер, процесінговий центр та власник картки. Проаналізовано законодавчі засади функціонування платіжних карток в Україні.

У другому розділі *«Аналіз діяльності банків на ринку платіжних карток України»* проведено аналіз українського ринку платіжних карток в контексті основних показників: кількість банків-учасників карткових платіжних систем, держателів платіжних карток та інфраструктури їх обслуговування. Досліджено діяльність ПАТ «БАНК ВОСТОК» на картковому ринку за показниками: кількість активних карток та кількість еквайерських транзакцій, обсяги операцій з використанням платіжних карток.

У третьому розділі *«Перспективи розвитку карткових розрахунків в умовах діджиталізації»* визначено перспективні напрямки банківського цифрового обслуговування та надано рекомендації щодо проведення розрахунків клієнтами на основі системи онлайн-банкінгу та мобільного сервісу через акаунти в соціальних мережах.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Процеси глобалізації вимагають постійного вдосконалення та осучаснення ринку платіжних карток, а також мінімізації готівкових розрахунків як таких, що є першопричиною «тіньової» економіки, а також складно піддаються державному контролю та нагляду.

2. Ринок платіжних карток в Україні вже пройшов стадію формування та зараз активно розвивається. Станом на 1 січня 2019 року українські банки емітували майже 59,4 млн платіжних карток. Водночас 62,2% від загальної кількості карток

становили активні платіжні картки. Частка обсягу безготівкових операцій із використанням платіжних карток, емітованих українськими банками, за підсумками 2018 року досягла 45,1%. Відповідно до розподілу безготівкових операцій із використанням платіжних карток найбільша кількість таких операцій припадала на розрахунки в торговельній мережі – 51,2%. Наразі майже 79,4% торговельних POS-терміналів в Україні забезпечують можливість здійснення безконтактної оплати.

3. Картковий бізнес ПАТ «БАНК ВОСТОК» активно розвивається. На початок 2019 р. активні платіжні картки зросли у 2 рази порівняно з 01.01.2015 р., але їх частка на 01.01.2019р. лише 43% від загального обсягу платіжних карток в обігу. Платіжні термінали на звітну дату збільшились та склали 2 764 одиниць, а банкомати, навпаки, мають тенденцію до зменшення. Обсяг торговельних операцій за допомогою платіжної картки банку має тенденцію до збільшення. Однак в структурі еквайерських транзакцій превалюють операції зі зняття готівки.

4. Для більш активного використання електронних платіжних засобів необхідно забезпечити подальший розвиток інфраструктури, а також сприяти розвитку фінансової грамотності. Для розвитку ринку платіжних карток насамперед необхідно викликати довіру населення, підвищити ефективність карткових технологій за допомогою маркетингу фінансових послуг тощо. Також необхідно вдосконалити механізм користування платіжними картками, оскільки для людей похилого віку цей механізм не зовсім зрозумілий.

5. Глобальні тенденції на ринку фінансових послуг поширюються і на український ринок, і наявним його учасникам для збереження своєї частки на ринку в майбутньому слід адаптувати свої політики до об'єктивних реалій. Окремі банки вже розпочали активну боротьбу в сегменті цифрового банкінгу, інші перебувають на початковому етапі. За умови подальшої стабілізації української економіки варто очікувати входження на ринок потужних зарубіжних банків, що зробить конкуренцію на ньому досить гострою. Кращі шанси стати переможцями в такій конкурентній боротьбі матимуть ті установи, що зможуть закріпитися на ринку цифрового банкінгу і перенести більшу частину своїх операцій в онлайн-сегмент.